Jüdische Pester Zeitung.

יידישע
פעסטער צייטונג
(דאָננערסטאג-אויסגאבע)

דיעזעס בלאטט ערשיינט צוויימאל וואָכענטליך אונד קאָסטעט פיר עסטערייך-אונגארן גאנציעהריג 8 גולדען ע. וו. האלביעהריג 4 „ „ פיערטעל-„ 2 „ „

פיר'ס אויסלאנד גאנציעהריג 9 גולדען עסט. וועהר. האלביעהריג 4 „ 50 קרייצער פיערטעל- 2 „ 25 „

אננאָנצען אונד זאָגענאננטע פריוואט-אנצייגען ווערדען מיט 10 קר. פער 6 שפאלטיגע פעטיט-צייללע בערעכנעט.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פרענומעריען אונד דער פרענומעראציאָנס-טערמין בעגינט מיט דעם עמפפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט זיך אין פעסט רעטטיגגאססע נר׳ 7, וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבט. פרענומעראנטענזאממלער ערהאלטען 10% ראבאטט.

Nr. 65, זעכסטער יאהרגאנג. | פעסט, ז אלול ה'ת'ר'ל'ד'. | Pest, den 20. August 1874.

פאָליטישע איבערזיכט.

שפאניען.

אין דיעזען טאגען איזט דיא שפאנישע פאָליטיק וויעדער אין דען פאָרדער-גרונד געטרעטען — אונד דיא אינטערעסאנטעסטע פאָליטיק איזט יעטצט נור דיא שפאנישע. דיא פאָרגענגע אונד דיא עראייגניססע אין שפאניען זינד אויך שאָן אויף דיא אייסערסטע שפּיטצע געטריעבען וואָרדען, דער דאָרטיגע בירגערקריעג איזט שאָן צו שטארק אויסגעארטעט, דיא גרייעל-טהאטען אונד גרויזאמקייטען דער קאַרליסטען ערדגען בערייטס איינען זאָלכען אבשייא אונד עקעל, דאס שאָן יעדער דאס ענדע דיעזעס שענדליכען טרייבענס אויפריכטיג ווינשט.

אם 15. אויגוסט האבען דיא קאַרליסטען פיער בריקען דער אייזענבאהן פאָן מאדריד נאך סאראגאססא צערשטאָרט אונד פיער לאָקאָמאָטיווע אין דען פלוס געוואָרפען. דיעזער שאדען, וועלכען דיא קאַרליסטען אויף דיעזער אייזענבאהנ-ליניע צווישען מאדריד אונד סאראגאססא אנגעריכטעט, בעלייפט זיך אויף דרייא מילליאָנען; צור וויעדערהערשטעללונג דיעזער שאדהאפטען אייזענבאהן ווירד מאן פאָללע 45 טאגע בענאָטהיגען.

טאגס צופאָר קאם עס צו איינער שלאכט צווישען דען קאַרליסטען אונד דער רעגיערונגס-ארמעע, וואָבייא דיא קאַרליסטען 700 מאנן פערלאָרען האבען, אויך טויזענד זאק געטריידע וואורדען פאָן דען קאַרליסטען וועגגענאָממען.

אם 15. אויגוסט האט גראף אנדראשי אין ווין דען געזאנדטען פאָן דייטשלאנד אונד דען געזאנדטען פאָן שפאניען בעזוכט. אום זיך אין אנגעלעגענהייט דער אנערקעננונג דער שפאנישען רעפובליק צו בעראטהען. דייטשלאנד ווינשט זעהר דיעזע אנערקעננונג אונד עסטערייך ווירד עס וואהרשיינליך טהון מיססען. דייטשלאנד, פראנקרייך, ענגלאנד אונד איטאליען האבען בערייטס דיא שפאנישע רעפובליק אלס געזעטצליך אונד רעכטמעסיג אנערקאננט; ווארום זאָלל עס עסטערייך-אונגארן ניכט טהון? וויל פיעלליכט רוסלאנד עס ניכט ווילל? —

דיענסטאג פריה בראכטע דער „פעסטער ללאָיד" אויס וויען פאָלגענדע דעפעשע: „גראף אנדראשי האטטע מאָנטאג פריה, בעפאָר ער וויעדער נאך טערעבעש אברייזטע, איינע לענגערע בעראטהונג מיט דעם דייטשען געזאנדטען. עס ווירד אלס פעסט-שטעהענד בעטראכטעט, דאס עסטערייך-אונגארן מיט דייטשלאנד צוזאממען אויך רוסלאנד דאצו איבערעדען ווערדען, דיא שפאנישע רעפובליק אנצוערקעננען — אונד זאָבאלד רוסלאנד איינווילליגט. איזט דיא שפאנישע רעפובליק פאָן אללען אייראָפעאישען מעכטען אנערקאננט — אונד דאנן ווירד שאָן צור בעענדיגונג דעם שפאנישען בירגער-קריעגעס עטוואס געשעהען מיססען!

אינצווישען אבער טעלעגראפירטען דיא פראָממען קאַרליסטען אן דיא גייסטליכען-פארטייא אין עסטערייך, דאס זיא אללעס מעגליכע אנווענדען זאָללען, אום אין עסטערייך דיא שפאנישע רעפובליק ניכט אנערקעננען צו לאססען. דיא קאַרליסטען קעמפפען פיר דען פראָממען דאָן קאַרלאָס, פיר דיא קאטהאָלישע רעליגיאָן אונד פיר דען פאפסט, וועסהאלב זיא אויך פאָן דען עסטערייכישען פראָממען קאטהאָליקען איינע אונטערשטיטצונג פערלאנגען.

וועגען דיעזער שפאנישען אנגעלעגענהייט האט דיא דייטשע רעגיערונג איין רונדשרייבען אן אללע איהרע פערטרעטער אים אויסלאנדע ערגעהען לאססען. דייטשלאנד ווינשט פאָרלייפיג נור איינע מאָראלישע איינמישונג אין דיא שפאנישען אנגעלעגענהייטען אונד פאָר אללעם דיא אנערקעננונג דער שפאנישען רעגיערונג. אוים דיעזעם גראָסען רונדשרייבען וואָללען וויר נור פאָלגענדע הויפטפונקטע מיטטהיילען: 1) זעלבסט דיאיעניגען אין אייראָפא, וועלכע דיא רעפובליק האססען אונד נור איינע מאָנארכיע (איין קאיזער-אָדער קאָניג-רייך) ווינשען, מיססען יעטצט איינזעהען, דאס דיא גרויזאמקייטען דער קאַרליסטען, וועלכע פיר דיא איינזעטצונג איהרעס קאָניגס קעמפפען, דען בעגריפף קאָניגרייך זעהר צו שאנדען מאכען, זאָ דאס יעדעם איינע אָרדענטליכע רעפובליק ליעבער איזט. 2) איזט דיא ארמעע דער שפאנישען רעפובליק אָרדענטליכער גערעגעלט אונד דיעזע גוטע ארמעע האט בערייטס דען אויפשטאנד דער קאָממוניסטען אונטערדריקט. 3) זיעהט מאן עס יא, דאס דיא קאַרליסטען אומזאָנסט קעמפפען אונד זיך פערגעבליך אנשטרענגען, זיא ווערדען מיט איהרען גרויזאמקייטען צו קיינעם זיעגע געלאנגען. — עס איזט דאהער אם בעסטען, ווען דיא אייראָפעאישען מעכטע דיא רעפובליקאנישע שפאנישע רעגיערונג אנערקעננען, אום דיעזעם שרעקליכען צושטאנדע אין שפאניען איין ענדע צו מאכען.

פראנקרייך.

אין קאלוואדאס (אים נאָרד-וועסטליכען פראנקרייך) מוססטע יעטצט איינע נייע דעפוטירטען-וואהל פאָרגענאָממען ווערדען אונד אום דיעזע דעפוטירטען-שטעללע האבען זיך דרייא בעוואָרבען, איין באָנאפארטיסט איין רעפובליקאנער אונד איין בורבאָניסט. אם 17. אויגוסט האטטע נון דיא וואהל-אבשטיממונג שטאטטגעפונדען 40,795 שטיממטען פיר דען באָנאפארטיסטען, 27,272 שטיממטען פיר דען רעפובליקאנער אונד נור 8978 שטיממטען פיר דען בורבאָניסטען. זאָמיט איזט נור דער באָנאפארטיסט צום דעפוטירטען געוועהלט וואָרדען, וואס דאָך דאראויף דייטעט, דאס נאָך דיא מעהרהייט דעם פראנצאָזישען פאָלקעס פיר נאפּאָלעאָן איזט.

דיעזער פאלל איזט איין גראָסער זיעג פיר דיא נאפּאָלעאָנ-פארטייא, דאצו קאָממט נאך דער בעפרייטע באזעהן, וועלכער בייא זיינער דורכרייזע אין דער שווייץ מיט דער קאיזערין אייזשעניע צוזאממענגעקאָממען וואר — אונד זאָמיט שטייגען זיך מיט יעדעם טאגע דיא האָפפנונגען פאָן לולו נאפּאָלעאָן. —

מאק מאהאָן מאכט יעטצט איינע רונדרייזע אין פראנקרייך. אלס ער נאך מאלאָ קאם, וואורדע ער פאָם האנדעלס-געריכטס-פרעזידענטען מיט איינער אנשפראכע בעגריסט. דיעזער האנדעלס-געריכטס-פרעזידענט בעשווערטע זיך בייא מאק מאהאָן, דאס דיא געשעפטע אין פראנקרייך יעטצט דאהער זאָ שלעכט געהען, ווייל פראנקרייך קיינע בעשטיממטע רעגיערונג האט. דאראויף אנטוואָרטעטע מאק מאהאָן, דאס זיך דער האנדעלסגעריכטס-פרעזידענט אירט, עס בעשטעהע יא איינע בעשטיממטע רעגיערונג, אינדעם איהם (נעמליך פיר מאק מאהאָן) דיא נאציאָנאל-פערזאממלונג דיא זיעבען-יעהריגע געוואלט אנפערטרויטע — אונד ווענן דיא געשעפטע שלעכט געהען, זאָ איזט דיעס ניכט וועגען דער אונבעשטיממטען רעגיערונג; דענן אין ענגלאנד, דייטשלאנד אונד עסטערייך זינד בעשטיממטע רעגענטען אונד דיא געשעפטע געהען דעננאָך אויך דאָרט שלעכט.

באזעהן.

דיא פלוכט דעם מארשאללס באזעהן לאָסט יעטצט פיעלעס פאָן זיך רעדען אונד זיא ווירד אויך מיט יעדעם טאגע אינטערעסאנטער, יע מעהר מאן דעם ציעלע אונד דעם צוועקע דיעזער פלוכט נעהער קאָממט. קיינער צווייפעלט מעהר דאראן, דאס דיא בעפרייאונג דעם מארשאללס באזעהן נור דיא איינזעטצונג דעם יונגען נאפּאָלעאָן אלס קאיזער אין פראנקרייך בעדייטעט. — פרייליך, ווייס זיך נאך ניעמאנד דארין צו רעכט צו פינדען, וויא דיעס דענן אייגענטליך צוגעהען ווירד, דא מארשאלל באזעהן פאָרלייפיג נאך גאר קיינע ארמעע האט; אבער ווענן מאן אנדערערזייטס בעדענקט, דאס פיעללייכט אויך מאק מאהאָן דיא בעפרייאונג באזעהנ'ס בעגינסטיגטע, דאנן געהאָרט עס ניכט מעהר צו דען אונמאָגליכקייטען, דאס איינסט מאק מאהאָן פעראיינט מיט באזעהן דיא פיהרער דער נאפּאָלעאָנישען ארמעע זיין קאָננען. — אויף דען פאָליטישען פאָרגענגען אין פראנקרייך רוהט נאך איין זעהר דיכטער שלייער; וואָרטען וויר, פיעלליכט קאָממט באלד איין ווינד, וועלכער דיעזען שלייער ליפטערט.

בייא זיינער דורכרייזע דורך דייטשלאנד וואורדע באזעהן איבעראלל פריינדליך אויפגענאָממען; ווארום זאָללטע ער דען ווירקליך קיינע פריינדליכע אויפנאהמע אין דייטשלאנד פינדען? — האט ער דען ניכט דורך זיינע פאלשהייט דען דייטשען צום זיעגע פערהאָלפען? העטטע דענן פרינץ פריעדריך קארל דיא אונאיינגעהמבארע פעסטונג מעטץ בעקאָממען, ווענן באזעהן אלס טרייער פראנצאָזישער מארשאלל פאָרגענאנגען ווערע?

דיא רעפובליקאנער אין פראנקרייך גלויבטען, דאס יעטצט דייטשלאנד דען מארשאלל באזעהן אן פראנקרייך צוריקאויסליעפערן ווירד; אבער דייטשלאנד איזט ניכט אונדאנקבאר. זאָ לאנגע זיך באזעהן אין דייטשלאנד אויפהיעלט, קאָננטע ער פאָללקאָממען בערוהיגט זיין. נור מאָרדער אונד בראנדשטיפטער מוס דייטשלאנד אן פראנקרייך אויסליעפערן; אבער קיינע פאָליטישע פערברעכער.

אלס באזעהן אין קאָלן וואר, בראכטע דיא קאָלנישע צייטונג פאָלגענדען ארטיקעל: פרייטאג אבענדס טראף דער מארשאלל באזעהן אויף זיינער גליקליך פאָללענדעטען פלוכט היער איין, אום זיך היער פאָר אללעם אייניגע טאגע אויסצורוהען. זיינע פרויא אונד זיין יונגער שוואגער, וועלכע איהן בעפרייטען, בעגלייטעטען איהן היעהער. זיינע דרייא קינדער ווערדען אויס שפא צור בעגריסונג איהרעס פאטערס היעהערקאָממען. דער מארשאלל האטטע אין זיינעם געפענגניססע שלעכטע טאגע געהאבט, דיא קאָסט אונד דיא בעדיענונג וואָרען זעהר שלעכט, אומזאָנסט בעמיהטע זיך זיינע פרויא בייא דעם פרעזידענטען דער פראנצאָזישען רעפובליק, אום איינע גנאדע אונד דיא בעפרייאונג איהרעס מאננעס צו ערווירקען; אללעס ניטצטע ניכט. אן איין ענטפליעהען וואר אנפאנגס

געשעפֿטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

איינען אויספֿיהרליכען געשעפֿטס-בעריכט ווערדען וויר ערסט נאך אבלויף דעס יעטציגען מארקטעס ברינגען קאָננען. פֿאָרלייפֿיג האבען וויר צו בעמערקען, דאס דיא צופֿוהרען אן געטריידע זעהר שוואך זינד.'פֿאָם קוקורוץ הייסט עס, דאס ער הייער גאר וועניג געראטהען איזט.

אונגאַרישער נייער וויצען 89-פפֿד. 6,10—6.20, 88-פפֿד. 6—6,15 גולד. 87-פפֿד. 5,90—6,05 גולדען 86-פפֿד. 5,80 — 6 גולדען. 85-פפֿד. 5'75—5'85 גולד. פער צאָלל-צענטנער אונד פער קאססא. —

קאָרן 4,15—4'20 גולדען פער 80 פפֿד.

גערסטע, פער הערסט 2'82½—2,85 גולד.

קוקורוץ 4,40 גול' פער צאָלל-צענטנער.

האפֿער 2,20—2,45, פער 50 פפֿונד.

ווייצען נענען דיא פֿאָריגע פרייז-נאָטירונג זינד דיא הייטיגען פרייזע אום ניכטס געשטיגען. — פער סעפטעמבער-אָקטאָבער 5,47 — 5,52 גולדען.

קוקורוץ פער אויגוסט - סעפטעמבער 4,30 ביז 4.40 גולד. — פער מאי-יוני 3,85—3.90 גולד.

האפֿער פער סעפטעמבער-אָקטאָבער 2.21—2.22 גול.

רעפס: נייער 11 גולדען פער 150 פפֿונד.

מעהל-פרייזע (פער וויענער צענטנער זאממט זאק, פֿרייא אב פעסט): נומ' 0: 14 גולד. — קר., נומ' 1 13 גולד. 50 קר., נר' 2: 13 גולד. — קר., נר' 3: 12 גול. 50 קר. נר' 4: 11 גולד. 40 קר., נר' 5: 10 גולד. 40 קר., נר' 6: 9 גולד. 80 קר., נר' 7: 8 גול. 80 קר., נר' 8: 7 גולד. 50 קר., נר' 8½. 7 גולד. 50 קר., פֿיינע קלייע 3 גולד. 30 קר., גראָבע קלייע 3 גולד. — קר.

הילזענפֿריכטע: לינזען 7—9 גולדען פער מעטצען. גרויער מאָהן 13 גולד' פער מעטצען. הירזע 3.50 גולד.

שפּיריטוס פֿיר נעברויך נייע מעטהאָדע 57½—75 קר' פרעסהעפֿע-וואארע 60½—61 קר.

ריבאָל (ראָפפֿעלט ראפֿפֿינירט) 20.50 — 21 גולדען פער צטר.

אונשליט (חלב) 25,50 — 26 גולדען.

צוועטשקען, פער נאָוועמבער, באָסנישע װאַארע 17 גולד.

פעסטער שלאכטפֿיה-מארקט. בייא דעם אם 13-טען ד. מ. היער אבגעהאלטענען וואָכען-מארקטע ווארדען פֿערקויפֿט 2078 אָכסען דאס פאאר פֿאָן 125 ביז 300 גולד' 754 קיהע דאס פאאר פֿאָן 115—275 גולדען, 123 מעלק-קיהע דאס פאאר פֿאָן 75—180 גולד., 4000 שטיק שאפֿע דאס פאאר צו 12 — 16 גולד. — רינדפֿלייש פער צענטנער 27 גולד. — קר. ביז 29 גולד. — קר.

גוטע פֿיער-פֿאבע עססיג-עססענץ איזט צו האבען בייא הערן ע. מאנגאבערג אין פעסט קרייצנאססע נר' 12.

לעדער. פפֿונדהייטע ביז 40-45פפֿד. 104—105 fl. איינמאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 18—24-פפֿד. 105—106 גולד., צווייטמאל פֿערזעטצטע טערצען 30—35-פפֿד, 102—104 גול. דריימאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 35—40-פפֿד. 105—108 גול., קוההייטע צו 135—165 גולד.

שאפֿוואָללע: צו דעם הייטע בעגינגענדען וואָללמארקטע זינד בערייטס פֿיעלע קייפֿער ערשיענען, עס ווארדען 3800 צטר. צו פֿאָרוואָבענטליכען פרייזען פֿערקויפֿט. 100 צטר. פֿיינע טוכוואָללע 135—136 גולדען, 580 צטר. מיטטעל-פֿיינע טוכוואָללע 114 — 116 גול. 900 צטר. בעססערע קאממוואָללע 105—110 גול. 550 צטר. באטשקער איינשורען 85—87 גול. 600 צטר. רוסישע שוויס-וואָללע 53—54 גולדען; 150 צטר. פֿערדעלטע ציגאיא 80 גול. 270 צטר. באנאטער צאקעל 47 גול. 200 צטר. גרויע צאקעל 36—38 גולדען. אונד 500 - צטר. טהייס-צווישורען 83—86 גולד.

וויענער פרייזע.

ווייצען, פֿערקויפֿט 35000 צטר. פרייזע אום 25 קר' געפֿאלען. — באנאטער 78-פפֿד. 6'25 גולדען אב וויען. — אונגרישער 89 פפֿד. 6 גולדען אב ראאב. —

קאָרן סלאָוואקישער 81—82-פפֿד. אב פֿלאָרידסדאָרף 4'90 גולדען.

גערסטע אונגארישע אב דיאָסען 72-פפֿד. 3.40 גול' פער נאָרד עסטערייכישע מעטצען.

האפֿער אונגארישער אב וויען 49—51-פפֿד. 3'02—3'12 גולדען פער נ' אָ' מעטצען.

שפּיריטוס: פרוכט-שפּירוטוס 58½ קר.

ריבאָל 19½ גול. ליינאָל 22,50 גולד.

פעטראָלעאום 10,50 גולד.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 14. אויגוסט 1874.

אָפֿען 58 55 51 9 60

דיעס איזט דאס לעטצט צוגעשיקטע בלאטט פֿיר דיאיעניגען, דערען פרענומעראציאָנס-טערמין אם 15. אויגוסט אבגעלויפֿען איזט, אָהנע דענזעלבען ערנייערט צו האבען.

וויר ערזוכען אונזערע נ' לעזער דיא אן אונס צו ריכטענדען בריעפֿע אָדער געלד-זענדונגען אונטער פֿאָלגענדער גענויא אנגעגעבענער אדרעססע צו שיקען:

רעדאקציאָן דער „יידישען פעסטער צייטונג" רעטטיג-גאססע נר' 7 אין פעסט.

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

דיא פֿערלאגס-בוכהאנדלונג דעס

מ. ע. לאָוויס זאָהן אין פעסט

קאָניגסגאססע נר' 2

עמפפֿיעהלט צו דען הערראנגאהענדען ימי נוראים אונד ימים טובים איהר רייכעס לאגער אללער גאטטונגען סדורים אָהנע- אונד מיט דייטשער-, יידיש-דייטשער- אונד אונגארישער-איבערזעטצונג, זאָוואָהל אין דען געוואָהנליכסטען בילליגסטען אלס אויך אין דען פֿיינסטען אונד עלעגאנטעסטען איינבאנדען. בעזאָנדערס עמפפֿעהלענס-ווערטה זינד דיא אין דערזעלבען בוכהאנדלונג נייא ערשיענענען 9 טהייליגען מחזורים מיט דייטשער- אונד יידישער-דייטשער איבערזעטצונג פֿאָן מ. ע. שטערן אן דער זייטע דעס טעקסטעס, וועלכע עבענפֿאללס אין דען פֿערשיעדענסטען איינבאנדען פֿאָן 6 גולדען אנגעפֿאנגען שטעטס פֿאָררעטהיג זינד. דיא ערסטען 4 טהיילע דיעזעס ווערקעס, נעמליך דיא מחזורים פֿיר ראש השנה אונד יום כפור קאנן מאן אויך סעפאראט בעשטעללען. אויך זינד דיא פֿיינסטען שופרות של איל, זאָ וויא קאָרפֿוער אתרוגים, גרינע לולבין אונד הדסים, זאָ וויא אללע אין דאס יידישע פֿאך איינשלאגענדען ארטיקעל בילליגסט צו האבען.

מצבות.

ארנאָלד קאָהן'ס גראבשטיין-לאגער

וויטצנערשטראססע נר' 5 (גענענאיבער דער עללבאָגענגאססע,)

עמפפֿיעהלט זיך אללען יענען, וועלכע דיא טרויריגע פפֿליכט דעס גראבשטיין-זעטצענס צו ערפֿיללען האבען.

זעהר שאָנע גראבשטיינע אוס מארמאר אונד גראניט זינד אין גראָסטער אויסוואהל פֿאָררעטהיג, קאָררעקטע גראווירונגען, זעהר שאָנע שריפֿטען מיט עכטער פֿערגאָלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפֿיהרט.

איין הויזלעהרער,

וועלכער דיא פֿיער עלעמענטאר-שולען אין דייטשער אונד אונגארישער שפראכע, וויא אויך תנ"ך אונטערריכטען קאנן, פֿינדעט איפֿנאהמע ביים געפֿערטיגטען פֿאָן חוה"מ סכות הבע"ל. יאהרעסגעהאלט 200 גולדען נעבסט פֿרייער קאָסט, קוואַרטיער אונד וועשע. דער אקצעפטירטע ערהאלט 10 גולדען אלס רייזע-שפעזען-פֿערגיטונג. קאָנקורזטערמין ביז ר"ה הבע"ל.

DAVID LESMANN

in O. Ujfalu p. Alsó Utsa (Siebenbürgen.)

קורז-טאבעללע פֿאָם 15. אויגוסט

באללענ-מעהל

באללענ-מעהל	פֿל.	קר'
נוממער 0	24	80
„ 1	23	90
„ 2	23	—
„ 3	22	10
„ 4	20	10
„ 5	18	40
„ 6	17	30
„ 7	15	60
„ 8	13	30
„ 8½	11	50

געלד-קורז

ז' לבער-אש"א	103	50
דוקאטען	5	25
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען גאלדשטיק (20 פראנקס)	8	79
נאפּאָלעאָנדאָר	8	79
פרייסישע טהאלער (קאססענאנווייזונגען)	1	62
רוסישע רובעל	1	52

לאָזע.

1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	133	25
דעטטאָ צו 50	127	—
1860-ער גאנצע לאָזע	107	—
דעטטאָ פֿינפֿטעל	110	—
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	98	—
1839 ראָטהשילד - לאָזע גאנצע	262	—
דעטטאָ פֿינפֿטעל	240	—
קאָמאָ רענטענשיינע	24	—
קרעדיט-לאָזע	159	—
טריעסטער לאָזע פער 100 גולדען	106	—
טריעסטער לאָזע פער 50	52	—
דאָנוי-דאמפּפשיפֿפֿ-פֿאהרט-לאָזע	89	—
סאלם צו 40 גולדען	30	50

	פֿל.	קר'
פאלפֿפֿי צו 40 גולדען ק. מ.	25	—
קלאַרי צו 40 „ „	24	50
סט. גענאָיס צו 40 „ „	24	—
אָפֿנער צו 40 „ „	25	—
ווינדישגרעטצער צו 20 גולדען ק. מ.	19	—
וואלדשטיין צו 20 „ „	20	75
קעגלעוויטש צו 10 „ „	12	50
רודאָלפֿלאָזע צו 10 „ „	13	50
פּאַלפֿיעֿר צו 20 „ „	13	—
אינסברוקער לאָזע	17	—
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	16	25
קראקויער לאָזע	17	50
טירקען לאָזע	45	25
דעטטאָ 120 פראנקס איינצאהלונגען	35	—
אונגארישע פרעמיען-לאָזע א 100 גולדען	83	25
דעטטאָ צו 50 גולדען	—	—
וויענער-לאָזע	100	50

ווערטה-פאפּיערע.

אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	78	—
טעמעשוואר-באנאטער	75	—
זיעבענבירגישע	75	—
גאליציש	83	50
בוקאווינער	82	—
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	99	—
ווייצערגעס-אבלאָזונגס-אבליגאציאָנען	73	—
פעסטער שטראסען-באהן	260	50
אָפֿנער שטראסענבאהן	113	—
פּראָוינציאל-באנק	37	75
אנגלאָ-באנק 1. עמיסיאָן	40	—
אונגארישע באדען-קרעדיט	86	50
שטאַדט- אונד קרעדיט-פֿעראיין	58	25
אונגארישע קרעדיט-באנק	225	—

	פֿל.	קר'
פעסטער קאממערציאל-באנק	783	—
פעסטער נעווערבע-באנק	395	—
פראנקא-אונגארישע	81	—
אינדוסטריע-באנק-אקציען	63	—
אָפֿנער קאממערציאל-באנק	177	—
לאנדעס צענטראל-שפּאַרקאססע	87	50
אָפֿנער בירגערליכע	—	—
פעסטער ערסטע פֿאטערלענדישע	[illegible]	—
פעסטער פֿאָרשטעדטישע	50	—
פעסט-אָפֿנער יאָזעפֿשטעדטישע	166	—
דעטטאָ צווייטע עמיסיאָן	—	—
פֿאנדשיינע דער אונגארישען באדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פּראָצענט	85	75
דער אונגארישען היפּאָטהעקען-באנק צו 5 איינהאלב פּראָצענט	76	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פּראָצענט	84	—
דעטטאָ צו 6 פּראָצענט	86	25
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	85	75
קעטטען-בריק-אקציען	83	75
נאָרד-אָסט-באהן	120	—
אלפֿאלד-פֿיומאנער	141	—
אונגארישע אָסטבאהן	53	75
טהייס באהן	222	25
זיעבענבירגער באהן אקציען	—	—
קאשוי-אָדערבערגער באהן אקציען	—	—
פֿראנץ-יאָזעפֿ'ס באהן אקציען	193	50
קארל-לודוויג-באהן אקציען	246	50
לעמבערג-טשערנאָוויץ-יאסי באהן	144	50
קרעדיט-אקציען	243	50
באנק-	973	—

פֿרוכטפרייז-טאבעללע

פֿריכטע	קוואַליטעט' געוויכט	פער צאָלל-צטר
ווייצען, באנאטער	85	5,75—5.80
„ „	86	5.80—5.85
„ „	87	5,90—5.95
„ „	88	6.—6,05
„ „	89	6.10—6.15
„ „		
„ טהייס	85	5,80—5.85
„ „	86	5.90—6.—
„ „	87	6.—6.05
„ „	88	6,10—6.15
„ „	89	6.15—6.20
„ „	—	—.—.—
„ פעסטער באָדען	85	5.80—5.85
„ „	86	5.90—6.—
„ „	87	6.—6.05
„ „	88	6.10—6.15
„ „	89	6.15—6.20
„ „	—	—.—.—
„ וויזעלבורגער	85	5.85—5.90
„ „	86	5.95—6.05
„ „	87	6,05—6.10
„ „	88	6.15—6.20
„ „	89	6.20—6.25
„ „	—	—.—.—
		פער מעטצ'
קאָרן	80	4.15—4.20
גערסטע מאלץ	72	3.60—3.20
„ פֿיטטער	72	3.—3,10
האפֿער	50	2.25—2.20
קוקורוץ באנאטער	פער מעטצען	4.40—4.35
אנדערע גאטטונג	„ צענטנער	4.35—4.30
רעפס קאהל	75	—.—.—

לאססען, ווייל ער זאגטע, דאס זיא אויף זיינעם וואלאבישען געביעטע ווירען — אונד דיעזע 19 אָבּסען וואורדען נאָך הייטע ניכט צוריקגעגעבען. אם 10. אייגוסט קאמען וויעדער וואלאבישע באנדען אין דאס געביעט דער סעקלער, אום איהר פיעה איינצוטרייבען, וועסהאלב דאָרט איינע גאנצע שלאכט ענטשטאנדען איזט. דאס מיניסטעריאום שיקטע נון אבערמאלס איינע קאָממיסיאָן נאָך דער גרענצע, אום זיא צו רעגעלן.

* (**גראָסע איבערשוועממונגס-געפאהר.**) איינע הייטיגע וויענער דעפּעשע מעלדעט: נאכדעם אין דען געגענדען דער אָבערן דאָנויא פיעל רעגען וואר, זאָ פירכטעט מאן דאס אויסטרעטען דעם וואססערס. מאן האטטע בערייטס אללע פאָרזיכטס-מאסרעגעלן געגען דיא איבערשוועממונג געטראָפפען. דאס וואססער איזט פאָרטוועהרענד אים שטייגען. דיעזע געפאהר איזט זאָ גראָס, דאס מאן זיא זאָגאר אונזערעם קאָניג נאך מינכען טעלעגראפירטע. אין וויען איזט דער וואססערשטאנד אום 10 פוס האָהער אלס געוואָהנליך.

* (**באזעהנ-וויטצע.**) איבעראלל, וואָ יעטצט נור צווייא צייטונגס-לעזער צוזאממענקאָממען, ווירד פאָן באזעהן געשפּראָכען. אין אללען קאפפעע-הייזערן אונד אין אללען באהנ-קופּעה'ס בעשעפטיגט מאן זיך מיט דער פלוכט דעם מארשאללס באזעהן. אין וויען איזט בערייטס איין טהעאטער-שטיק פאָן דיעזעם עראייגניססע געמאכט וואָרדען. — דיא אין פאריז ערשיינענדע צייטונג „פיגאראָ" ערצעהלט פאָלגענדעס: אויף דער אייזענבאהנפאהרט צווישען **באזעל** אונד **מאינץ** זאססען צופעללינער וויזע צווייא פראנצאָזישע רעפּובליקאנער אין זעלבעם קופּעה, אין וועלכעם באזעהן וואר. דיא צווייא פראנצאָזען האבען איהן גלייך ערקאנגט, מאכטען זיך אבער זאָ, אלס אָב זיא איהן ניכט קעננען ווירדען. דא ערצעהלטע איין פראנצאָזע דעם אנדערן, אויף וועלכע געפאהרפאָללע וויזע באזעהן פאָם געפענגניססע ענטשפּרונגען איזט אונד וועלכען מוטה ער דאבייא צייגטע. דאראויף זאגטע נון דער אנדערע פראנצאָזע: „איך גלייבע דאס גאנצע ניכט! ווענן דער פערפלוכטע קערל מוטה העטטע, זאָ וועררע ער אויך פאָן דער פעסטונג מעטץ ענטשפּרונגען, וואס וועניגסטענס פיר דאס גאנצע לאנד ניטצליך געוועזען וועררע." — — אינצווישען איזט דער הונד איינער מיטרייזענדען פרויא אויס דעם וואגגאָנ-פענסטער הינויסגעשפּרונגען. דיא פרויא פינג צו שרייען אָן, אבער דא טראָסטעטע זיא דער פראנצאָזע אונד זאגטע: „אונס איזט איין גראָסערער הונד פאָם געפענגניססע ענטשפּרונגען אונד גלייבען זיא אונס, דאס איהר הונד מעהר מוטה האט. — — אים לויפע דער וויטער-פאהרט זאגטע וויעדער דער פראנצאָזע: „וויססען זיא פריינד, דאס באזעהן דען קאיזער מאקסימיליאן אין מעקסיקאָ דאצו איבעררעדעטע, דאס ער ענטפליעהען זאָלל; אבער דיא האבסבורגער זינד טאפּפער אונד מוטהיג אונד ניכט זאָ פייגע, וויא דיעזע עלענדען באָנאפּארטיסטען. מאקסימיליאן בליעב אונד דאכטע זיך: נור איין באזעהן איזט צום ענטפליעהען פעהיג; איך ניכט!" — דאראויף ערוויעדערטע דער אנדערע פראנצאָזע פער שפּאס: „„דאס איזט ניכט וואהר! אונזער נאפּאָלעאָן וואר ניכט פייגע, דענן אין דער שלאכט בייא סעדאן שטעללטע ער זיך זעלבסט אונטער דיא קאנאָנענקוגעלן, דאמיט איהן איינע קוגעל טרעפפען זאָלל."" — — „וויער האט דאס איהנען ערצעהלט?" — „„נון נאפּאָלעאָן זעלבסט האט דאך זאָ אין זיינעם בריעפע געשריעבען!"" — — „גלויבען זיא! זיא זינד איין נארר, ווענן זיא דאס גלויבען. נאפּאָלעאָן האט וואָהל אן קאיזער וויללהעלם געשריעבען, דאס ער דען טאָד אויף דעם שלאכטפעלדע געזוכט האבע; אבער איינעם פריינדע זאגטע ער: דער טאָד אין דער שלאכט איזט נור שאָן אין ביכערן צו בעשרייבען. אבער אין ווירקליכקייט איזט דער איין דוממער קערל, דער זיך ערשיעסען לאָסט!" — (אונד דאס אללעס מוסטע באזעהן אנהאָרען אונד זיך ניכט וויססען מאכען!)

* (**וויעדער דיא שלאכט צווישען יודען אונד גריעכען אין קאָנסטאנטינאָפּעל!**) דער „פּעסטער ללאָיד" בראכטע מאָנטאג אבענד פאָלגענדע דעפּעשע: קאָנסטאנטינאָפּעל 17. אייגוסט. דא וויעדער נייע שלעגערייען צווישען יודען אונד גריעכען פאָרגעקאָממען זינד, זאָ האט דער טירקישע פּאָליצייא-מיניסטער שטרענגע אנאָרדנונגען ערגריפפען אונד האט אן דיא גריעכישען גייסטליכען איינע שטרענגע מאהנונג געריכטעט, דאס זיא איבעראלל אין דען קירכען געגען דיעזע פאָרטוועהרענדען העטצערייען פּרעדיגען זאָללען.

* (**איינע יידישע פילאָזאָפין.**) וויר האבען שאָן פאָר איינינען יאהרען געמעלדעט, דאס איין יידישעס מעדכען אויס טשערנאָוויטץ, נאמענס **שרה רובינשטיין**, פילאָזאָפיע שטודירטע אונד זיך אין דיעזעם שטודיאום אויסצייכנעטע. נון איזט יעטצט יענעס מעדכען אונד יענע שטודענטין איינע פרויא אונד איין דאָקטאָר דער פילאָזאָפיע געוואָרדען. דיא טשערנאָוויטצער צייטונג מעלדעט נעמליך, דאס יעטצט פרויא שרה רובינשטיין אין דער לייפּציגער אוניווערזיטעט אויס אללען וויססענשאפטען געפּריפט וואורדע אונד דען טיטעל „דאָקטאָר דער פילאָזאָפיע" בעקאָממען האטטע. דיעזע געלעהרטע יידישע פרויא ווירד וועגען איהרער וויססענשאפטליכען בילדונג פאָן דען גראָסטען געלעהרטען בעוואונדערט. (בייא דיעזער קאָנן מאן אלזאָ דען אויסשפּרוך „אין חכמה לאשה אלא בפלך" ניכט אנווענדען.)

* (**דיא יודען אין סערביען**) האבען אללע פרייהייטען, נור דירפען זיא נאָך ניכט איבעראלל וואָהנען, ווייל אין פיעלען אָרטען דיא סערבישען קויפלייטע פאָר דער קאָנקוררענץ דער יידישען קויפלייטע פירכטען. דיא סערבישע רעגיערונג מאָכטע שאָן גערנע דיעזע וואָהנ-פרייהייט דען יודען געבען; אבער דאס פאָלק לאָסט עס ניכט צו. הייטע אבער שרייבען שאָן זעלבסט דיא סערבישען צייטונגען, דאס מאן דען יודען דיא פרייא-ציגיגקייט געוועהרען זאָלל — אונד מאן האָפפט דאהער, דאס היעמיט דיא סערבישע יודען באלד פאָללשטענדיג עמאנציפירט זיין ווערדען.

* (**איין גייסטליכער-פעראיין געגען יודען.**) אין גראַץ האָללען דיא קאטהאָליקען איינען זאָלכען פעראיין גרינדען, דאס דיא מיטגליעדער דיעזעס פעראיינעס זיך פערפפליכטען מיססען, דען יודען ניכט צו פערדיענען צו געבען אונד ניכטס פאָן איהנען צו קויפען. דיא גייסטליכען פרעדיגען אין אללען קירכען צו גונסטען דיעזעס פעראיינעס.

* (**דער גייסטליכע מאָרטארא.**) יעדער, וועלכער שאָן זייט מעהרערען יאהרען יידישע צייטונגען ליעזט, ווייס גאר פיעלעס פאָן דיעזעם **מאָרטארא** אים איטאליען, וועלכען מאן אלס קינד פאָן זיינען יידישען עלטערן ראובטע אונד איהן געוואלטזאם טויפטע. דיעזער מאָרטארא וואורדע דורך דיא ערציעהונג דער גייסטליכען זאָ פערדאָרבען, דאס ער זאָגאר דיא יודען האסט אונד איינער דער פראָממסטען קאטהאָליקען איזט. יעטצט איזט דיעזער מאָרטארא גייסטליכער אין פראנקרייך אונד ער היעלט אם 16-טען יולי איינע פּרעדיגט **געגען** דיא יודען! —

* (**פייער אונד וואססער! וואס וואללט איהר פאָן דען פראָממען?**) אין **עקעל** (בייא קאָמאָרן) האט דער בליטץ אין דיא קירכע איינגעשלאגען, אלס געראדע דיא פראָממען קאטהאָליקען געבעטעט האבען. איינעם בויער ריעס דער **בליטץ** דאס האָהר פאָם קאָפּפע אונד ערשלוג דעססען טאָכטער אונד בעשעדיגטע דען קירכענ-דיענער אם פיסע אונד איינעם אנדערן מאננע ריעס ער אללע קליידער פאָם לייבע. — — אם 14. אייגוסט רייזטען וויעדער דיא בויערן אויס **טאָקשאן** (פּעסטער קאָמיטאט) מיט איהרען „הייליגען" נאך ערטשין צו איהרער דאָרטיגען „היליגען". אויף דער דאָנוי וואר איין שלעכטעס שיפּף. מיט דיעזעם וואָללטען זיא זיך

דיא גאנצע וואָכע קיין געקאָכטעס צו זיך גענאָממען, קאָננטע מאן דיעזעם סענדער אָפּט פאָם געזיכטע הערונטערלעזען. ווענן חיה דאס ערבליקטע, דאנן בליעב זיא שטארק נאכדענקענד: „איך טהוע פיעללייכט דעם ארמען סענדער אונרעכט, ווענן איך איהן „חושד" בין!" אבער גלייך דאראויף זאגטע זיא וויעדער: „אונד ער האט עס דאך אויסגעלאָשט! נור ער האט עס געטהאָן אונד קיין אנדערער; דענן ער האט זיינען ברודער אים גראבע בעשימפּפט!" —

ווייל אבער חיה איממער נור מיט יאָסעל'ס טהירע צו טהון האטטע אונד יעדען איבער דיא טהירע בעפראגטע, האטטע מאן זיא אים גאנצען אָרטע „חיה מיט דער טהירע" געשפּאָטטעט. ווענן זיא יעמאנדעם בעגעגנעטע, דא לאכטע מאן שאָן פאָראויס, מאן וואוסטע, דאס זיא גלייך וועגען דער טהירע שפּרעכען ווירד. —

איינעם טאגעס קאָממט דיא קליינע פערל אויס דער שולע אונד זאגטע צו חיה: „ווארום הייסען זיא דיך חיה מיט דער טהירע?"

„„ווער האט מיך דענן זאָ געהייסען?""

„**מרים**, דיא טאָכטער פאָם אָנקעל סענדער, וועלכע מיט מיר אין דער שולע אויף דערזעלבען באנק זיטצט." (דאס איזט יענע קעקע מרים, פאָן וועלכער וויר אנפאנגס ערצעהלטען, דאס זיא אם „שבת תשובה" זאָ געזונגען אונד געלאכט האטטע.) —

„„אלזאָ בייא דיינעם **איינענען** אָנקעל הייסט מאן מיך אויך שאָן זאָ!""

מעהר זאגטע חיה ניכט; אבער אלס זיא אבענד מיט דעם קינדע שלאָפען גינג אונד מיט איהם „קריאת שמע" געזאגט האטטע, בליעב זיא נעבען איהרע געוואָהנהייט אם בעטטע זיטצען. פלאָטצליך זאגטע זיא: „„שלאָפסט דוא שאָן פערל מיין קינד! איך האבע מיט דיר נאָך עטוואס צו רעדען. זאָלל איך דיר זאגען, ווארום זיא מיך חיה מיט דער טהירע הייסען?""

ליעבער לעזער! קאָננסט דוא עס ערראטהען, וויא דיא אלטע חיה דעם יונגען קינדע דיא בעדייטונג מיט דער טהירע ערקלערט האטטע? גלויבסט דוא פיעללייכט, זיא ווירד איהר ערצעהלען, וויא שלעכט דיא מענשען זינד אונד וויא זיא אללעס מאָגליכע אנווענדען, אום איהרע שולדען צו פערלייגנען אונד וויא זאָגאר דער ברודער דעם ברודער ניכט מעהר טרויען דארף? ניין, דאס דארף מאן איינעם אונשולדיגען קינדע מיט ריינעם הערצען נאָך ניכט ערצעהלען! חיה וואר אין איהרעם לעבען קיינע „גובערנאנטע"; אבער איהר גוטער נאטור-פערשטאנד זאגטע איהר שאָן, וויא מאן זאָלכע זאכען פיר קליינע קינדער ערצעהלען מוס.

חיה זאגטע: „„איך וויל דיר דאס יעטצט ערצעהלען פערל מיין קינד, אונד איך גלויבע, דוא ווירסט מיך שאָן פערשטעהען: דיין פאטער עליו השלום וואר איין ארמער מאנן; אבער איינמאל האט ער עטוואס געפונדען, איך גלויבע, עס וואר איין שטיק געלד. אונד דאמיט ער עס ניכט וויעדער פערליערע, האט ער עס אירגענדוואָ אן איינעם פערשטעקטען אָרטע אויפבעוואהרט; אויך האט ער מיט קריידע אויף דיא טהירע געשריעבען, וואָ עס צו פינדען זיין ווירד, ווענן ער דען אָרט איינמאל פערגעססען זאָללטע. ווייסט דוא נאָך פערל דיא שטובע, וואָ דוא פריהער געוואָהנט האסט — אונד דיא **טהירע** דאָרט — —.""

„יא, וויר האטטען צווייא טהירען!"

„„גוט! איך מיינע דיא שטובענ-טהירע. וויא דיין פאטער אים שטערבען וואר, דא האט ער נור מיר אללעין אנפערטרויט, דאס דאָרט אויף דיעזער טהירע אויפגעשריעבען שטעהט, וואָ ער זיין שטיק געלד פערבאָרגען האט. וויא איך אבער צו דער טהירע הינגעהע אונד נאכזעהען וויל, וואס דיין פאטער דאָרט אויפגעשריעבען האט — — וואס מיינסט דוא פערל, וואס האבע איך דאָרט געפונדען? ניכטס גאר ניכטס! אללעס וואר אויסגעמעקט (אויסגעלאָשט) — אונד דאריבער איזט דיין פאטער געשטאָרבען!""

„וויא שאָן דיינע געשיכטע איזט!"

„„ניכט וואהר מיין קינד! אונד וויל איך יעטצט פאָרשע אונד נאכזוכע, אָב איך דענן דאָך ניכט דאס פערשטעק פינדע, וואָ דיין פאטער דאס געפונדענע געלד פערשטעקט האט — אונד ווייל איך דיא לייטע אויף אונד אב פראגע, אָב זיא מיר ניכט זאגען קאָננען, וואס אויף דער **טהירע** אויפגעשריעבען געוועזען איזט, אונד ווייל מיר מיין הערץ דאריבער שיער צערשפּרינגט אונד ווייל אללע מיינע געדאנקען בייא דען לעטצטען וואָרטען דיינעס פאטערס יאָסעל שטעהען געבליעבען זינד — דארום הייסען זיא מיך **חיה מיט דער טהירע** — אונד יעטצט ווייסט דוא, וויא עס מיט מיר שטעהט!""

„ערצעהלע וויטער, דיא געשיכטע איזט גאר זאָ שאָן!" (זאגטע פערל).

„„דיא געשיכטע איזט פיר יעטצט אויס, איך קאָננטע לייעדער ביזהער צו איהרעם ענדע נאָך ניכט קאָממען.""

נאָך איינער וויילע אבער זאגטע חיה וויעדער:

„„פערל, שלאָף נאָך ניכט איין; איך האבע דיר נאָך עטוואס צו זאגען."" —

(פאָרטזעטצונג פאָלגט.)

שווער צו דענקען. דיא פֿענסטער דעם געפֿעננגניססעס זינד 13 פֿוס האָך איבער דער ערדע, איין העראבשפרינגען ווערע לעבענס-געפֿעהרליך. געגען דאס מעער הין זינד דיא פֿענסטער 80 פֿוס האָך אונד דאס העראבלאססען מיט איינער שטריק-לייטער וואר אויך געפֿעהרליך, דא איינע מעערעס-וועללע אָדער איין ווינד-שטאָס דען זיך העראבלאססענדען אן דיא פֿעלזען-וואנד העטטע שליידערן קאָננען אונד איהן צערשמעטטערן. אבער דער מארשאלל בעזיטצט איין זעלטען טרייעס ווייב, וועלכעס מוטה אונד אויסדויער האט. טראָטץ איהרער יוגענד אונד שאָנהייט ליעבט זיא איהרען אלטען מאנן זאָ זעהר, דאס זיא אללע ליידען אונד געפֿאהרען מיט איהם מיטמאכטע. אלס זיא אונד איהר יונגער ברודער געגען 10 אוהר אבענדס אן יענע פֿעלזען-וואנד אם מעערע מיט דעם רעטטונגס-שיפֿפֿע קאמען, דא ליעס זיך באזעהן שנעלל אויף דעם שטריק הינונטער, דורך דאס רייבען דעם שטריקעס האטטע ער זיך הענדע אונד פֿיסע פֿערוואונדעט, דריימאל ווארדע ער פֿאָן איינער מעערעס-וועללע אן דיא וואנד געוואָרפֿען; אבער דאס שיפֿף קאם איממער נעהער אונד בראכטע איהן ענדליך אין זיכערהייט.

היערויף שרייבט איינע פֿראנצאָזישע צייטונג: ווער ווייס, וויא פֿיעל געלד באזעהנ'ס ווייב פֿיר דען רעדאקטער דער קאָלנישען צייטונג געגעבען האטטע, דאמיט ער זאָ שרייבע? וויר גלויבען גאר אן דיעזע מיהזאמע געהיימע פֿלוכט ניכט. אונזערער אנזיכט נאך, וואר דיעזע פֿלוכט מיט וויססען דער באָנאפארטיסטישען רעגיערונגס-מיטגליעדער געשעהען אונד באזעהן איזט גאנץ איינפֿאך דורך איינע פֿרייא געאָפֿפֿנעטע טהירע דאפֿאָנגעלייפֿען.

באזעהן ריכטעטע איין ענטשולדיגונגס-שרייבען אן דען קראָנפרינצען פֿאָן איטאליען. באזעהן האטטע זיך נעמליך איבער איטאליען נאך דער שווייץ אונד דייטשלאנד געפֿליכטעט אונד ער העטטע זיך ביא דיעזער דורכרייזע דעם איטאליענישען קראָנפרינצען פֿאָרשטעללען זאָללען; ער ענטשולדיגטע זיך אבער ביים קראָנפרינצען דאמיט, דאס ער זיך זעהר איילטע, זיינע דרייא קינדער צו זעהען. — —

אם 16. אויגוסט בעזוכטע באזעהן דען דייטשען פֿעסטונגס-גובערנער אין קאָלן, וואָרויף דאנן דער גובערנער וויעדער דען מארשאלל בעזוכטע. דיא פֿרייא דעם מארשאללס באזעהן ריכטעטע אויך איין שרייבען אן דען פֿראנצאָזישען מיניסטער דעס אינגערן, אין וועלכעם זיא ערקלערטע, דאס זיא אונד איהר יונגער ברודער אללײן אָהנע זאָנסטיגע מיטשולדיגע דיא בעפֿרייאונג איהרעס מאננעס בעווערקשטעלליגטען. — „דא איך קיינע מילדערונג דער געפֿאנגענשאפֿט ערווירקען קאָננטע, איבעררעדעטע איך מיינען מאנן, דאס ער ענטפֿליעהען זאָלל, איך האבע איהם איינען דערארטיגען בריעף מיט „סימפאטהעטישער טינטע" געשריעבען." (זאָ שרייבט באזעהנ'ס ווייב אונד נון וואָללען וויר נאָך ערקלערען, וואס „סימפאטהעטישע טינטע" איזט: דיעזע טינטע איזט זאָ בעשאפֿפֿען, דאס מאן מיט איהר איינען גאנצען בריעף שרייבען קאנן, אָהנע דאס עס זיך גאר אויף דעם פאפיערע אנזיעהט, ערסט ווענן מאן דען בריעף מיט עטוואס בעשטרייכט, קאָממט אללעס שווארץ אונד זעהר דייטליך לעזבאר הערויס.)

איינע געסטריגע דעפעשע אויס פאריז מעלדעט: גענעראל ל ע ו ו א ל וואר אויף דער אינזעל מ א ר ג ו ע ר י ט (וואָ באזעהן געפֿאנגען וואר), אום דיא אנגעלעגענהייט דער פֿלוכט דעס מארשאללס באזעהן צו אונטערזוכען. ער איבערציינגטע זיך נון, דאס דיא מעהרצאהל דער דאָרטיגען וואכטער דיא מיטשולדיגען זינד; דענן באזעהן איזט גאנץ איינפֿאך אונד גאנץ קאָמאָד דורך דאס אָפֿפֿענע טהאָר דורכגעגאנגען.

ס ע ר ב י ע ן.

אין אונזערער וועלטגעשיכטע (פֿאָן זייטע 205 ביז 208) האבען וויר דיא סערבישע פּאָליטיק זעהר דייטליך ערערטערט. וויר ערקלערטען דאָרט, וויא סערביען לויט דעם פאריזער פֿערטראגעס אונטער טירקישער אָבעראייפֿזיכט זיין מוס אונד וויא דער רעגיערענדע פֿירסט קאראגיאָרגעוויטש זיך דעם סולטאן ערגעבען צייגטע אונד נור דיא רעגיערענדען פֿירסטען אויס דעם הויזע אָברענאָוויטש העלטען מיט רוסלאנד אונד צייגטען זיך אלס דיא גראָסטען פֿיינדע דער טירקייא. דער יעטציגע רעגיערענדע יונגע פֿירסט מילאן איזט עבענפֿאללס אויס דעם הויזע אָברענאָוויטש אונד ער האטטע עס זאָ ווייט געבראכט, דאס ער איינען פ ע ר ז אָ נ ל י כ ע ן פֿערטראג מיט דער טירקייא אבגעשלאָסען האטטע, דאס זיך קיין טירקישער סאָלדאט אין דען סערבישען פֿעסטונגען צייגען דארף.

נון וויל יעטצט דער סולטאן מיט דעם פֿירסטען אלעקסאנדער קאראגיאָרגעוויטש, וועלכער אים יאהרע 1858 אבגעזעטצט ווארדע, פֿאָלגענדעס אבמאכען: זיין זאָהן פעטער קאראגיאָרגעוויטש זאָלל אויף דען סערבישען טהראָן קאָממען אונד דאפֿיר זאָלל דער סולטאן דאס רעכט ערלאנגען, דיא סערבישען פֿעסטונגען מיט טירקישעם מיליטער צו בעזעטצען. דענן יענער פֿערטראג מיט מילאן איזט נור איין פ ע ר ז אָ נ ל י כ ע ר (דאס הייסט: נור מיט דער פערזאָן פֿאָן מילאן) אונד זאָבאלד איינע אנדערע פערזאָן אויף דען טהראָן קאָממט, קאנן דער פֿערטראג אבגעענדערט ווערדען.

ווענן זיך נון דיעזע מעלדונג פֿערווירקליכט, קאָננען וויר באלד אין סערביען איינען נייען טהראָנוועכסעל האבען. וואס היעצו דיא איראָפּעאישען מעכטע, וועלכע אויף דעם פאריזער פֿערטראגע אונטערשריעבען זינד, זאגען ווערדען — דאס וויססען וויר נאָך ניכט! —

פֿערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (ד ע ר 4-סטע ג ע ב ו ר ט ס-ט א ג ד ע ס ק אָ נ י ג ס) ווארדע פֿאָרגעסטערן אין אללען טהיילען דער מאָנארכיע אויף דאס גלענצענדסטע געפֿייערט; אין אללען יידישען בעטהייזערן ווארדע היער אויס דיעזעם אנלאססע איין פֿייערליכער גאָטטעס-דיענסט אבגעהאלטען.

* (א ו נ ז ע ר ק אָ נ י ג) איזט געסטערן מיט דעם קראָנפרינצען ר ו ד אָ ל ף אין מינכען צום בעזוכע זיינער טאָכטער גיזעלא איינגעטראָפֿפֿען. ער ווירד זיך אין מינכען צווייא טאגע אויפֿהאלטען. (וואהרשיינליך ווירד איהן אויך דער קאָניג פֿאָן באיערן בעזוכען.)

* (א ו נ ז ע ר ע ק אָ נ י ג י ן) שפענדעטע דעם נייפעסטער איזראעליטישען פֿרויען-פֿעראיינע 50 גולדען פֿיר דיא פֿעראיינס-צוועקע.

* (ג ר א ף א נ ד ר א ש י א י ן ז י ע ב ע נ ב י ר ג ע ן.) דער מיניסטער דעס אייסערן גראף יוליאוס אנדראשי ווירד זיך אין איינִיגען טאגען נאך זיעבענבירגען בעגעבען, אום זיינע דאָרטיגען גיטער, וועלכע ער אונלענגסט געקויפֿט האטטע, צו בעזיכטיגען. (ווענן גראף אנדראשי צייט האט, אין זיעבענבירגען הערומצורייזען, דאנן מוס קיינע קריעגס-געפֿאהר צו בעפֿירכטען זיין.)

* (ר' מ ש ה מ אָ נ ט ע פֿ י אָ ר ע), וועלכער שאָן זייט לאנגען יאהרע דער פרעזידענט דעס דעפּוטירטען-קאָללעגיאומ'ס דער ענגלישען איזראעליטען איזט, האט אנפֿאנגס דיעזער וואָכע פֿאָן דיעזער האָהען שטעללע אבגעדאנקט, וויל ער שאָן אלטערס-שוואך איזט. ר' משה מאָנטעפֿיאָרע איזט בערייטס נייִנציג יאהרע אלט. — (ה' יאריך ימיו ושנותיו.) —

* (ג ר ע נ צ-ש ט ר י ט י ג ק י י ט ע ן.) דיא גרענצע צווישען זיעבענבירגען אונד דער וואלאכייא איזט נאָך ניכט גערעגעלט אונד פֿעסטגעשטעללט, אונד עס ענטשטעהען דאָרט פֿאָרטוועהרענדע שטרייטיגקייטען, אָב דאס שטיק פֿעלד אן זיעבענבירגען אָדער אן דיא וואלאכייא געהאָרט. ערסט פֿאָר איינִיגען יאהרען האט איין וואלאכישער פֿירסט 19 פֿעטטע אָכסען, וועלכע איינעם זיעבענבירגער גוטס-בעזיטצער געהאָרטען, איינטרייבען

פֿאָלליעטאָן.

„דאס געהיימניס אויף דער טהירע."

(4-טע פֿ אָ ר ט ז ע ט צ ו נ ג.)

אלס סענדער דיעס בעמערקטע, זאגטע ער: „ליעבע חיה! איהר נעהמט יעטצט דאס קינד צו אייך אונד איך מיינע, דאס עס בייא אייך זאָ גוט אויפֿגעהאָבען איזט, וויא בייא איינער ווירקליכען מוטטער. ווענן איהר איבריגענס פֿיר דאס קינד מאנכמאל איין קלייד אָדער איין פאאר שוהע בראויכט, זאָ וויססט איהר, וואָ איהר זאָלכעס צו פֿערלאנגען האבט. גאָטט האט מיר צוואר זעכס קינדער געגעבען; אבער ווענן מאן זאָ פֿיעלע צו בעקליידען האט, זאָ ווירד אויך נאָך מאנכעס פֿיר יאָסעל'ס קינד איבריג בלייבען. פֿיעל ווירד עס ניכט זיין, איהר קעננט יא דאס שפּריכוואָרט: „איין לעערער ברוננען שאָפּפֿט זיך באלד אויס!" — —

„יא", אנטוואָרטעטע חיה מיט גראָסטער קראפֿט אונד פֿעסטיגקייט איהרער שטימע: „יא, סענדער! איך ווערדע אויך דיא מוטטער דיעזעס קינדעס זיין אונד וויא איבער מיין אויגאפּפֿעל ווערדע איך דאריבער וואכען, וויא איינע גיפֿטיגע שלאנגע ווערדע איך דאשטעהען, ווענן דא אן מיינער פ ע ר ל איין אונרעכט געשעהט. דאס אבער זאגע איך דיר סענדער! ו ו ע ר דיא ט ה י ר ע אויף דעם געוויססען האט, פֿאָן וועלכער דיין ברודער יאָסעל אין זיינער לעטצטען שטונדע געשפּראָכען האט, ד ע ם ווירד דיעזע טהירע איין שטארקעס אייזערנעס ט ה אָ ר זיין מיט גראָסען שלאָססערן אונד ריעגעלן, אונד דיעזעס פֿערשלאָססענע טהאָר ווירד איהם דען איינטריטט אין דאס „גן עדן" פֿערשפּערען!" —

חיה פֿעליעס נון סענדער'ס וואָהנונג אונד בענאָב זיך מיט דעם קינדע נאך הויזע. פֿאָן דיעזעם אויגענבליקע אן האטטע חיה נור צווייא ליידענשאפֿטען: איינען ה א ס געגען סענדער אונד איינע ל י ע ב ע פֿיר דיא אין זאָלכעם עלענד צוריקגעלאססענע פּערל. דען לייטען אין דער גאססע קאם עס גאנץ נאטירליך פֿאָר, דאס חיה דיעזעס וואיזען-קינד צו זיך גענאָממען האטטע, איינע גאָטטעס-אנגעהמערין מוס זיך אויך דער וואיזענקינדער אננעהמען. פֿיעלע לייטע מיינטען: עס איזט אויך גוט, דאס חיה אויף איהרע אלטען טאגע איין קינד אום זיך האט, מיט וועלכעם זיא זיך פֿרייען קאנן. אנדערע אבער מיט איהרען באָזען צונגען בעהויפטען דאס קינד אונד זאגטען: „זיא האט איהרען פֿאָרווער צו טאָדע געפּלאָגט אונד זיא ווירד אויך דאס ארמע וואיזען-קינד מיט איהרען קאפּריצען צו טאָדע פּלאגען!"

אבער זאָ זינד דיא מענשען! דאפֿיר, דאס איהנען דיא גוטע חיה איינע לאסט אבגענאָממען האט, נעמליך דיא זאָרגע פֿיר איין הילפֿלאָזעס קינד דער געמיידע, ווארדע זיא נאָך פֿאָן אללען זייטען בעקריטעלט.

פֿאָן נון אן האטטע אבער דיא אלטע חיה קיין אנדערעס נאכדענקען, אלס נאָך דער טהירע. זיא רוהטע אונד ראסטעטע ניכט, זיא פֿאָרשטע נאָך אללען זייטען, וואס דענן דער פֿערשטאָרבענע יאָסעל מיט דער טהירע געמיינט האבען קאָננטע? יעדען, וועלכען זיא געטראָפֿפֿען האטטע, פֿראגטע זיא, אָב ער ניכט ווייס, דאס יאָסעל אירגענד איין פֿערמאָגען צוריקגעלאססען האטטע? אָדער אָב ער ניכט קעננטניס דאפֿאָן האט, דאס יעמאנד פֿיר יאָסעל עטוואס שולדיג געבליעבען איזט?

אבער זאָלכע בעפֿראגטע פּפֿלעגטען איהר איממער צו אנטוואָרטען: „וואס פֿראגט איהר מיך, פֿראגט דאָך ליעבער זיינען ברודער סענדער, דער מוס אייך דיא בעסטע אויסקונפֿט געבען קאָננען!"

חיה וויעדער קאָננטע נור דאראויף אנטוואָרטען: „סענדער ווייס פֿאָן ניכטס, ער איזט זעלבסט איין ארמער מאנן!"

חיה וואָללטע דען נאמען גאָטטעס ניכט ענטווייהען. זיא וואוסטע אין זיך, דאס סענדער היער איין מיטשולדיגער זיין מוס, דענגאָך וואָללטע זיא דיעזען געדאנקען ניכט איבער איהרע ליפּפען ברינגען, ווענן מאן שאָן איינען „חושד" איזט (אין פֿערדאכט האלט) אונד זיך נאָך דאריבער קיינע געוויססהייט פֿערשאפֿפֿט האט, זאָ דארף מאן עס אויך נאָך ניכט דער וועלט פֿערקינדען. זאָ דאכטע זיך דיא אלטע חיה אונד אנטוואָרטעטע דאהער נור, דאס סענדער איין ארמער מאנן איזט.

אונד אויף דיעזע אנטוואָרט פּפֿלעגטע מאן איהר צו זאגען: „ווענן איהר אלזאָ אויך דיעזער מיינונג זייד, וואס וואָללט איהר דענן דא אייגענטליך הערויסברינגען? סענדער איזט איין פֿראָממער מאנן, ווערע ער דענן אים שטאנדע דעם קינדע זיינעס ברודערס איין אונרעכט צו טהון, דיא זאכע איזט, דאס איין פֿאטער מיט זעכס קינדערן איין ארמער מאנן איזט אונד איהר זעהט עס יא מיט אייגענען אויגען, וויא ער זיך פּלאגט אונד אבמיהט, אום דאס שטיקכען ברויט הערויסצובריינגען. טהוט דאס איינער, דען ניכט דיא נויט דאצו צווינגט?"

יא, דאס האט חיה ווירקליך מיט איהרען אייגענען אויגען געזעהען, וויא סענדער זיך פּלאגט. אן יעדעם פֿרייטאג נאכמיטטאג, ווענן זיא זעלבסט דרויסען פֿאָר איהרעם געוועלבע שטאנד קאם סענדער פֿאָראיבער, איינען שווערען פּאק אויף דעם ריקען, דאס איהן דער בוקעל קראכטע, אונד ווישטע זיך דען הייסען שווייס פֿאָן דער שטירנע. וויא קוממערפֿאָלל ער אויסגעזעהען האט! דאס גאנצע עלענד איינעס „דאָרפֿ-געהערס", דער אָפֿט